

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки

Фінансово-економічний факультет

Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню **бакалавра**

(бакалавра, магістра)

студента Єрмоленко Аліни Сергіївни

(ПІБ)

академічної групи 071-18-1

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»

(назва спеціалізації)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: «Облік та аудит витрат на підприємстві аграрної галузі (на прикладі

ТОВ «Зерно-Агротрейд»»

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро

2022

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

міжнароднихвідносин і аудитуПашкевич М.С.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« » _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню бакалавра

(бакалавра, магістра)Студенту Єрмоленко А.С. академічної групи 071-18-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»

(назва спеціалізації)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Облік та аудит витрат на підприємстві аграрної галузі (на прикладі ТОВ
«Зерно-Агротрейд»»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____

№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	02.05.22- 10.05.22
2	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»	11.05.22- 26.05.22
3	АУДИТ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ	26.05.22- 09.06.22

Завдання видано

(підпис керівника)

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 02.05.2022 р.Дата подання до екзаменаційної комісії 07.06.2022 р.**Прийнято до виконання**

(підпис)

Єрмоленко А.С.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 50 стр., 3 рис., 12 табл., 4 додатки, 22 джерела
АГРАРНА ГАЛУЗЬ, ВИТРАТИ, РОСЛИННИЦТВО, ОБЛІК,
ВИЗНАННЯ ВИТРАТ, АУДИТ, ПРЯМІ ВИТРАТИ, НЕПРЯМІ ВИТРАТИ.

Предмет дослідження - бухгалтерський облік та аудит витрат на аграрному підприємстві.

Об'єкт розроблення - система бухгалтерського обліку на підприємстві аграрної галузі.

Мета роботи - дослідження та узагальнення інформації щодо обліку і аудиту витрат на аграрному підприємстві, надання рекомендацій щодо його поліпшення на прикладі ТОВ «Зерно-Агротрейд».

Надано характеристику діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд». Проведено аналіз фінансових показників діяльності підприємства. Визначено ринкове позиціонування ТОВ «Зерно-Агротрейд». Проведено SWOT-аналіз підприємства, визначено його сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, запропоновано шляхи усунення та запобігання цих загроз. Вивчено економічний зміст витрат та їх класифікацію. Розглянено документальне оформлення витрат на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд». Опрацьовано нормативно-правове регулювання обліку та аудиту витрат на підприємстві аграрної галузі. Вивчено кореспонденцію рахунків з обліку витрат і виходу продукції рослинництва. Розроблено шляхи удосконалення обліку витрат. Досліджено особливості аудиту на аграрному підприємстві.

Практична значимість полягає в використанні отриманих висновків для удосконалення системи бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах аграрної галузі. Зокрема на ТОВ «Зерно-Агротрейд».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	7
1.1 Характеристика діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд»	7
1.2 Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд».....	11
1.3 Ринкове позиціювання ТОВ «Зерно-Агротрейд»	15
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»	20
2.1 Економічний зміст витрат та їх класифікація. Документальне оформлення витрат на підприємстві	20
2.2 Нормативно – правове регулювання витрат	26
2.3 Облік витрат на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд»	29
2.4 Удосконалення обліку витрат на ТОВ «Зерно-Агротрейд»	32
Висновки до розділу 2	34
РОЗДІЛ 3 АУДИТ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ	35
3.1 Мета, завдання та інформаційні джерела для аудиту витрат на підприємстві аграрної галузі.....	35
3.2 Організація аудиту витрат на підприємстві	38
Висновки до розділу 3	44
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	47
ДОДАТКИ.....	51

ВСТУП

У сучасному світі Україна є однією з найрозвиненіших країн аграрної сфери, що пояснює велику кількість промислових підприємств у цьому напрямку бізнесу. Зернова промисловість в Україні завжди була і залишається провідною в даній сфері.

Наразі існує тенденція до підвищення конкуренції на міжнародному агропромисловому ринку, що зумовлює необхідність до модернізації та удосконалення здійснення управління, методів бухгалтерського обліку в аграрних підприємствах України.

Поліпшення умов ведення бізнесу, пошук можливих удосконалень систем обліку буде підвищувати можливість реалізації підприємствами потенціалу зернового виробництва, його експорту у інші країни і, як наслідок, підвищення рівня економіки.

Питанням удосконалення системи бухгалтерського обліку, контролем витрат на підприємствах аграрної галузі задавалися багато вітчизняних вчених. Зокрема, Домбровська Н. Р. цікавилася створенням уміло сформованої облікової політики витрат підприємства з метою забезпечення ефективного управління господарською діяльністю підприємства. Галицький О. М. виділяє необхідність створення власниками бізнесу інформаційної бази, що висвітлює рівень виробничих і маркетингових витрат зернових культур. Рожелюк В. М. досліджує калькулювання собівартості продукції переробки як інструмент контролю. Сухоносенко І.І. та Гринь В.П. розглянули основні напрямки проблематики рослинницької сфери, такі як сезонність, залежність від погодних умов, відокремлення витрат за виробничими циклами. Крюкова І. В. і Чабаненко О. Б. дослідили питання підвищення ефективності зернового виробництва та організація його облікової системи.

Метою дипломної роботи є дослідження та узагальнення інформації щодо обліку і аудиту витрат на аграрному підприємстві, надання рекомендацій щодо його поліпшення.

Для дослідження обрано товариство з обмеженою відповідальністю «Зерно-Агротрейд».

Об'єкт дослідження – система бухгалтерського обліку на підприємстві аграрної галузі.

Предметом дослідження є бухгалтерський облік та аудит витрат на аграрному підприємстві.

Для досягнення поставленої мети у роботі було визначено наступні завдання:

- надати характеристику діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд»;
- провести аналіз фінансових показників діяльності підприємства;
- визначити ринкове позиціонування ТОВ «Зерно-Агротрейд»;
- провести SWOT-аналіз підприємства, визначити його сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, запропонувати шляхи усунення та запобігання цих загроз;
- вивчити економічний зміст витрат та їх класифікацію;
- розглянути документальне оформлення витрат на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд»;
- опрацювати нормативно-правове регулювання обліку та аудиту витрат на підприємстві аграрної галузі;
- вивчити кореспонденція рахунків з обліку витрат і виходу продукції рослинництва;
- розробити шляхи удосконалення обліку витрат;
- дослідити особливості аудиту на аграрному підприємстві.

Для досягнення поставлених задач використано методи теоретичного узагальнення, прийоми групування, порівняння, методи фінансового аналізу.

Практична значимість полягає в використанні отриманих висновків для удосконалення системи бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах аграрної галузі. Зокрема на ТОВ «Зерно-Агротрейд».

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Характеристика діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Зерно-Агротрейд» у відповідності до законодавства України діє на її території з 14 серпня 2012 року та є її резидентом. ТОВ «Зерно-Агротрейд» зарекомендувало себе як надійний партнер і постачальник, має гарний імідж на ринку.

У таблиці 1.1 наведено критерії визначення категорії підприємств:

Таблиця 1.1

Визначення категорії підприємств в Україні

Критерії оцінки за рік, що передують звітному	Категорія підприємства			
	Мікро-підприємства	Малі	Середні	Великі
Балансова вартість активів, євро	До 350 000	До 4 000 000	До 20 000 000	Понад 20 000 000
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), євро	До 700 000	До 8 000 000	До 40 000 000	Понад 40 000 000
Середня кількість працівників	До 10 осіб	До 50 осіб	До 250 осіб	Понад 250 осіб

Джерело: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [1]

За наведеними вище критеріями, робимо висновок, що ТОВ «Зерно – Агротрейд» відноситься до категорії великих підприємств з загальною кількістю співробітників 470 осіб станом на 2020 рік.

Провідний управлінський персонал у 2020 році складався з 4 осіб. Керує підприємством сильна управлінська команда з багаторічним досвідом роботи.

У таблиці 1.2 наведено основні відомості про обране для дослідження підприємство:

Таблиця 1.2

Основні відомості про підприємство ТОВ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

№ з/п	Реквізити	Інформація
1	Повне найменування товариства	Товариство з обмеженою відповідальністю «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»
2	Юридична адреса	Україна, 04071, місто Київ, ВУЛИЦЯ ЯРОСЛАВСЬКА, будинок 58
3	Код ЄДРПОУ	38234181
4	ПІН	382341826566

Джерело: сформовано самостійно

Основна діяльність – це оптова торгівля зерном, насінням і кормами для тварин. Підприємство здійснює бухгалтерський облік своєї діяльності, подає фінансову звітність, має рахунки в банках, печатку зі своїм найменуванням та фірмовим знаком.

Підприємство також надає послуги по доробці, зберіганню зернових культур та здійснює оптову торгівлю харчовими оліями, хімічними продуктами, та інші, що зображені на рисунку 1.1.

Профільними культурами для діяльності підприємства є: пшениця, кукурудза, соняшник, ячмінь.

До складу компанії входять 8 власних елеваторів. Елеватор – це система сільськогосподарських споруд, призначених для довготривалого зберігання, відвантажування, просушення та розфасовки великої кількості зерна [2].

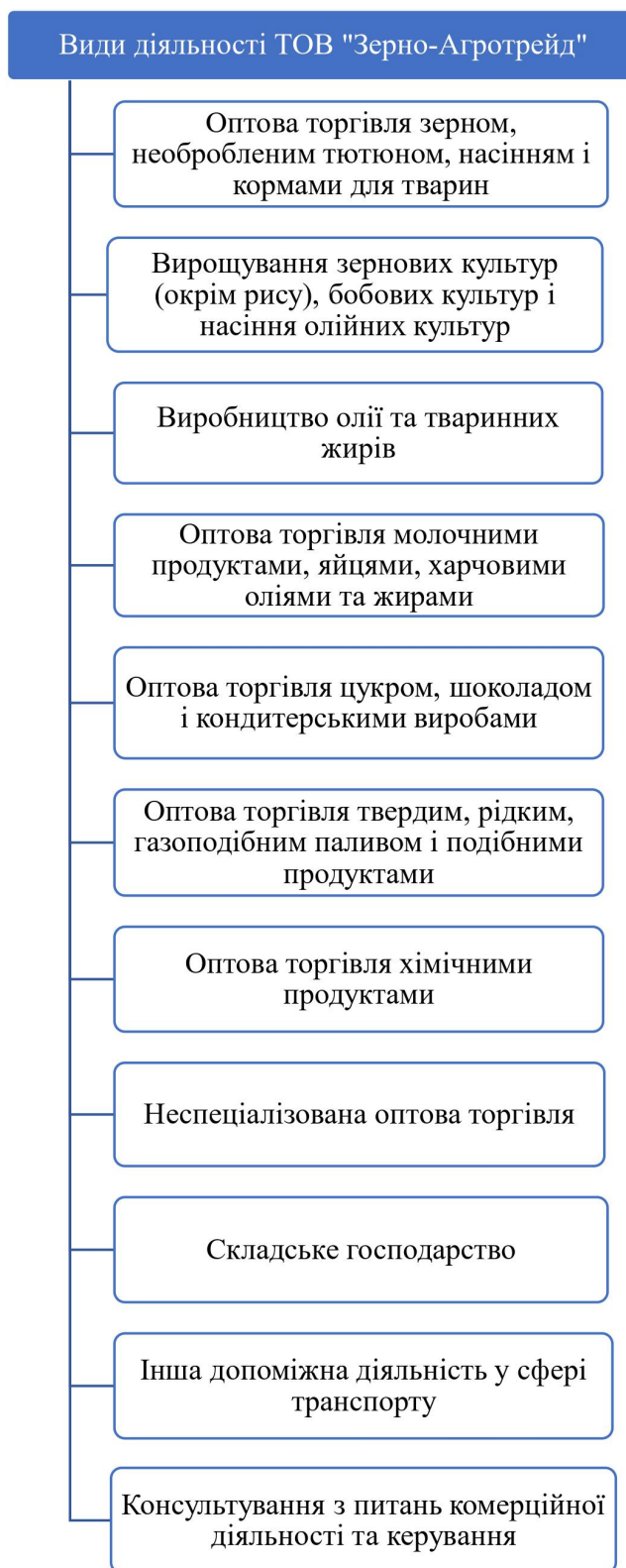

Рис. 1.1 Види економічної діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд»

Джерело: сформовано самостійно

Наведено список елеваторів, що належать ТОВ «Зерно-Агротрейд»:

- ВП «Хмільницький елеватор»
- ВП «Війтовецький елеватор»
- ВП «Скороходівський елеватор»
- ВП «Лутовинівський елеватор»
- ВП «Красилівський елеватор»
- ВП «Семенівський елеватор»
- ВП «Чернігівський елеватор»
- ВП «Яреськівський елеватор».

Відповідно до Закону України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю", розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю складається з номінальної вартості часток його учасників, які виражені у гривнях.

Розмір вкладу учасника товариства у статутному капіталі можна визначити у відсотках (додатково), що буде відповідати співвідношенню номінальної вартості його частки до величини статутного капіталу [3].

Засновниками товариства є: ТОВ фірма «Астарта-Київ», розмір внеску до статутного фонду - 4104494,00 грн; та ТОВ «Цукровик Полтавщини», розмір внеску до статутного фонду - 50,00 грн.

Обсяг статутного капіталу складає 4104544 грн.

Астарта-Київ - один з найбільших агроіндустріальних холдингів в Україні. Серед основних напрямків діяльності:

- сільськогосподарське виробництво;
- виробництво цукру;
- тваринництво;
- переробка сої;
- біоенергетика.

1.2 Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд»

Підприємство працює в умовах напружених відносин між Україною та росією з моменту конфлікту у 2014 році на сході нашої країни, що має свій вплив на ведення діяльності.

Сума погашення державного боргу України у 2021 році становить 16 мільярдів доларів, що вимагає значного внутрішнього, зовнішнього фінансування у все більш складних умовах фінансування для ринків, що розвиваються [4].

Фінансова звітність ТОВ «Зерно-Агротрейд» складається відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) за дотримання:

- принципу історичної вартості,
- коригуванням на початкове визнання фінансових інструментів за справедливою вартістю,
- коригуванням основних засобів до їхньої справедливої вартості відповідно до МСФЗ [5].

Фінансова звітність розташована у відкритому доступі, що є перевагою для потенційних покупців та інвесторів.

Проаналізуємо показники діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд», зіставивши дані 2020 і 2019 року для відстеження динаміки.

Таблиця 1.3

Горизонтальний аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Зерно-Агротрейд» у 2019-2020 році, тис. грн.

№ з/п	Показник	2020	2019	Відносний приріст, %
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4 032 605	5 421 753	-25,62

Продовж.табл.1.3

2	Чистий фінансовий результат: Прибуток	57 043	400 112	-85,74
---	--	--------	---------	--------

Джерело: сформовано самостійно

За даними, наведеними у фінансовій звітності, бачимо, що у 2020 році відбулося зниження чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 25,62%, що є показником низької конкурентоспроможності в динамічному середовищі на ринку.

За 2020 рік чистий прибуток Компанії склав 57 043 тис. грн. (у 2019 році - чистий прибуток склав 400 112 тис. грн.), тобто відбулось зниження показнику чистого прибутку на 85,74% у порівнянні з минулим звітнім періодом.

Порушення фінансових показників викликано обвалом цін на зерно пшениці, кукурудзу, цукор у період 2020 року через пандемію та роботою у нестабільному економічному середовищі, через війну на сході країни.

Внаслідок пандемії коронавірусу та введених карантинних заходів падіння українського ВВП за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства першій половині 2020 р. склало 6,5% та стало наслідком скорочення економічних показників багатьох сфер виробництва [6].

Першими та найбільш відчутного впливу зазнали зерновики, адже отримали обмеження експорту, яке призвело до скорочення продажу за кордон на 70%.

Для відображення та аналізу змін у фінансовій звітності підприємства, проведемо горизонтальний аналіз активів ТОВ «Зерно-Агротрейд», порівнюючи дані 2020 та 2019 років у таблиці 1.4:

Таблиця 1.4

Горизонтальний аналіз активів та пасивів ТОВ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД» у 2019-2020 рр., тис. грн.

№ з/п	Стаття	Звітний період за 2020р., тис. грн.	Аналогічний період за 2019р., тис. грн.	Відносний приріст порівняно з аналогічним періодом, %
Актив				
1	Основні засоби	1 610 214	1 679 363	-4,12
2	Необоротні активи	1 695 456	1 794 676	-5,55
3	Запаси	231 899	71 560	224,06
4	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	352 226	427 698	-17,65
5	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	224 580	296 918	-24,36
6	Оборотні активи	1 065 175	980 207	8,66
7	Баланс	2 760 122	2 774 883	-0,53
Пасив				
1	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	51 902	380 220	-87,33
2	Власний капітал	63 839	384 510	-84,37

Продовж.табл.1.4

3	Довгострокові кредити банків	856 529	0	100
4	Довгострокові зобов'язання	896 722	51 474	1642,09
5	Короткострокові кредити банків	1 515 840	94 950	-93,64
6	Поточна кредиторська заборгованість за:			
	- довгостроковими кредитами та позиками	217 271	46 929	362,97
	- товари, роботи, послуги	719 032	148 753	383,37
	- розрахунками з бюджетом	12 967	34 059	-61,9
	- з одержаних авансів	391 433	392 248	-0,2
7	Короткострокові зобов'язання	1 799 565	2 338 899	-23,06
8	Баланс	2 760 122	2 774 883	-0,53

Джерело: сформовано самостійно

З аналізу бачимо незначне зменшення суми балансу, порівняно з 2019 звітним роком, що складає 0,53%. Спостерігається послаблення господарського потенціалу.

Основну частину активів підприємства складають основні засоби та необоротні активи.

Основна частина пасивів представлена короткостроковими зобов'язаннями. Скорочується сума короткострокових зобов'язань на 23,06% та збільшення довгострокових на 1642,09%.

Компанія проводить програму скорочення витрат за рахунок відмови від експлуатації надлишкових переробних потужностей та підвищення ефективності завдяки запуску інфраструктурних проектів.

На підставі цих заходів керівництво ТОВ «Зерно-Агротрейд», дійшло висновку, що принцип безперервності діяльності дотримується при управлінні підприємством.

Підприємство підтримує свою бездоганну репутацію, що сприяє співпраці з надійними бізнес-партнерами, які мають солідну репутацію на ринку, зберігає свою прибутковість та демократичні ціни для клієнтів.

1.3 Ринкове позиціонування ТОВ «Зерно-Агротрейд»

Україна є аграрною державою, завдяки родючим землям та сприятливому розвитку такого напрямку бізнесу.

Багато підприємств розвиваються у напрямку оптової торгівлі зерном, насінням і кормом для тварин, як і ТОВ «Зерно-Агротрейд». Тому, для розуміння конкурентного середовища, у якому знаходиться підприємство, і для визначення його сильних та слабких сторін, запропоновано скласти його SWOT – аналіз.

Перша згадка про такий вид аналізу зустрічається у 1963 році Кеннетом Ендрюсом, американським професором, у Гарварді. З тих пір він широко застосовується по всьому світу.

SWOT – аналіз допомагає у стратегічному плануванні пристосування до конкурентного середовища підприємства, досліджує ринок, фінансовий аналіз тощо.

Стратегічне планування націлене на визначення розвитку для отримання бажаних показників діяльності.

Інформацію для планування містить внутрішнє та зовнішнє середовище, у якому знаходиться підприємство.

Внутрішнє середовище вивчається для того, щоб розкрити сильні і слабкі сторони підприємства, а зовнішнє середовище – для того, щоб розкрити загрози

і можливості, які підприємство повинно враховувати при визначенні своїх цілей і при їх досягненні [7].

SWOT містить:

- S (strengths) — сильні сторони;
- W (weaknesses) — слабкі сторони;
- O (opportunities) — можливості;
- T (threats) — загрози.

SWOT-аналіз може бути використаний у будь-якій ситуації прийняття рішень, коли визначений бажаний кінцевий стан (ціль), а не просто прибуткові організації.

Сильні сторони підприємства представлені великою кількістю напрямів діяльності, що включають у себе оптову торгівлю зерном, насінням і кормами для тварин та багато інших, що їх було розглянуто у розділі 1.1 даної роботи.

Завдяки своїй прибутковості та здатності вчасно гасити отримані позики, довгій та успішній роботі на ринку, ТОВ «Зерно-Агротрейд» має чудові умови для розвитку та гарний імідж, що вирізняє поміж конкурентів.

Однією з особливо слабких сторін є вплив природних умов на роботу підприємства, адже вирощення зерна відбувається у полях, де можливі періоди засухи чи зливи.

До загроз віднесено непередбачувані умови розвитку бізнесу в сучасних економічних та політичних умовах України.

ТОВ «Зерно-Агротрейд» має чудові можливості для розвитку на європейських ринках зерна та сільськогосподарської продукції.

SWOT – аналіз підприємства «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД» зображено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

SWOT – аналіз ТОВ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

<p>Strength</p> <ul style="list-style-type: none"> • Широкий спектр якісних послуг • Відоме ім'я на аграрному ринку • Налагоджена збутова мережа • Високий контроль якості • Партнерство з міжнародними фінансовими установами 	<p>Weakness</p> <ul style="list-style-type: none"> • Непричетність персоналу в ухваленні управлінських рішень • Залежність від погодних умов впродовж року • Недостатнє наповнення сайту компанії інформацією, що цікавить потенційних клієнтів та інвесторів
<p>Opportunities</p> <ul style="list-style-type: none"> • Можливості співпраці з іншими регіонами України та країнами світу • Можливості у рамках Угоди про Асоціацію між Україною і ЄС • ІТ-модулі AgriChain для автоматизованого управління аграрним бізнесом 	<p>Threats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виникнення форс-мажорних обставин та непередбачуваних ситуацій • Продовження відтоку трудових ресурсів за кордон • Нестабільність зовнішнього та внутрішньодержавного економічного середовища

Джерело: сформовано самостійно

За опрацьованою вище інформацією, можна зазначити, що ТОВ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД» розвивається з значними перевагами в конкурентному середовищі, гарантуючи високі стандарти якості продукції та гарний імідж на ринку.

Проте існують і слабкі сторони, на які необхідно звернути увагу і розглянути шляхи їх вдосконалення.

У підприємства є можливості виходу на європейський ринок, що послугує розширенню виробництва і запровадить іноземні фінансові інвестиції в майбутньому.

У частині управління підприємством – необхідно прислуховуватись та мати на увазі рекомендації персоналу.

Для автоматизованого управління необхідно застосовувати єдину онлайн систему AgriChain, що поєднує ІТ-модулі для автоматизації бізнес – процесів.

Особливої уваги потребує частина загроз для підприємства, що висвітлює можливі складнощі розвитку бізнесу в Україні в умовах нестабільної економічної та політичної ситуації, що їх потрібно взяти до уваги.

Висновки до розділу 1

Дослідження особливостей функціонування ТОВ «Зерно-Агротрейд» в сучасних умовах господарювання дозволило зробити наступні висновки:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Зерно-Агротрейд» успішно діє на території України у відповідності до її законодавства з 2012 року, здійснюючи різні напрямки діяльності, в основному це торгівля зерном, насінням та кормами для тварин. Ці напрями діяльності є основними джерелами доходу. ТОВ «Зерно-Агротрейд» належить до великих підприємств. Має у своєму складі 8 елеваторів для довготривалого зберігання, просушення та розфасовки зерна.

2. Фінансова звітність ТОВ «Зерно-Агротрейд» є у відкритому доступі, що дозволяє потенційним покупцям ознайомитися з поточним станом підприємства. Проаналізувавши її було помічено значне зниження рівня чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 25,62%, а показник чистого прибутку знизився на 85,74% у порівнянні з минулим звітним періодом.

Таке зниження фінансових показників підприємство пояснює обвалом цін на зерно пшениці, кукурудзу, цукор у період 2020 року внаслідок пандемії коронавірусу.

3. Було проведено SWOT – аналіз ТОВ «Зерно-Агротрейд», що дозволило виявити сильні сторони розглянутого підприємства, слабкі сторони, можливості та загрози, поміж яких особливо виділено нестабільну політичну та економічну ситуацію в країні. Підприємство має зосередитися на розвитку в напрямку роботи на європейському ринку.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

2.1 Економічний зміст витрат та їх класифікація. Документальне оформлення витрат на підприємстві

В умовах сучасного функціонування, метою будь-якого підприємства є максимізація прибутку, що досягається за умов прийняття відповідних управлінських рішень.

Збільшення прибутку за рахунок підвищення ціни на продукцію регулюється попитом та рівнем цін на ринку.

З іншого боку основою собівартості продукції є витрати, що при правильному управлінні ними можуть знижуватись, таким чином максимізуючи прибуток. Витрати виробництва - це те, у що обходиться створення продукту підприємству.

Вчена С.А. Ніколаєва наводить таке визначення витрат: витрати виробництва - витрати різних видів економічних ресурсів (сировини, праці, основних засобів, послуг, грошей), безпосередньо пов'язані з виробництвом економічних благ [8].

П(с)БО 16 визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності [9].

У національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», витрати визначаються як «або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства, за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені» [9].

Згідно П(С)БО 16 «Витрати» умови визнання витрат підприємства представлено на рис. 2.1.

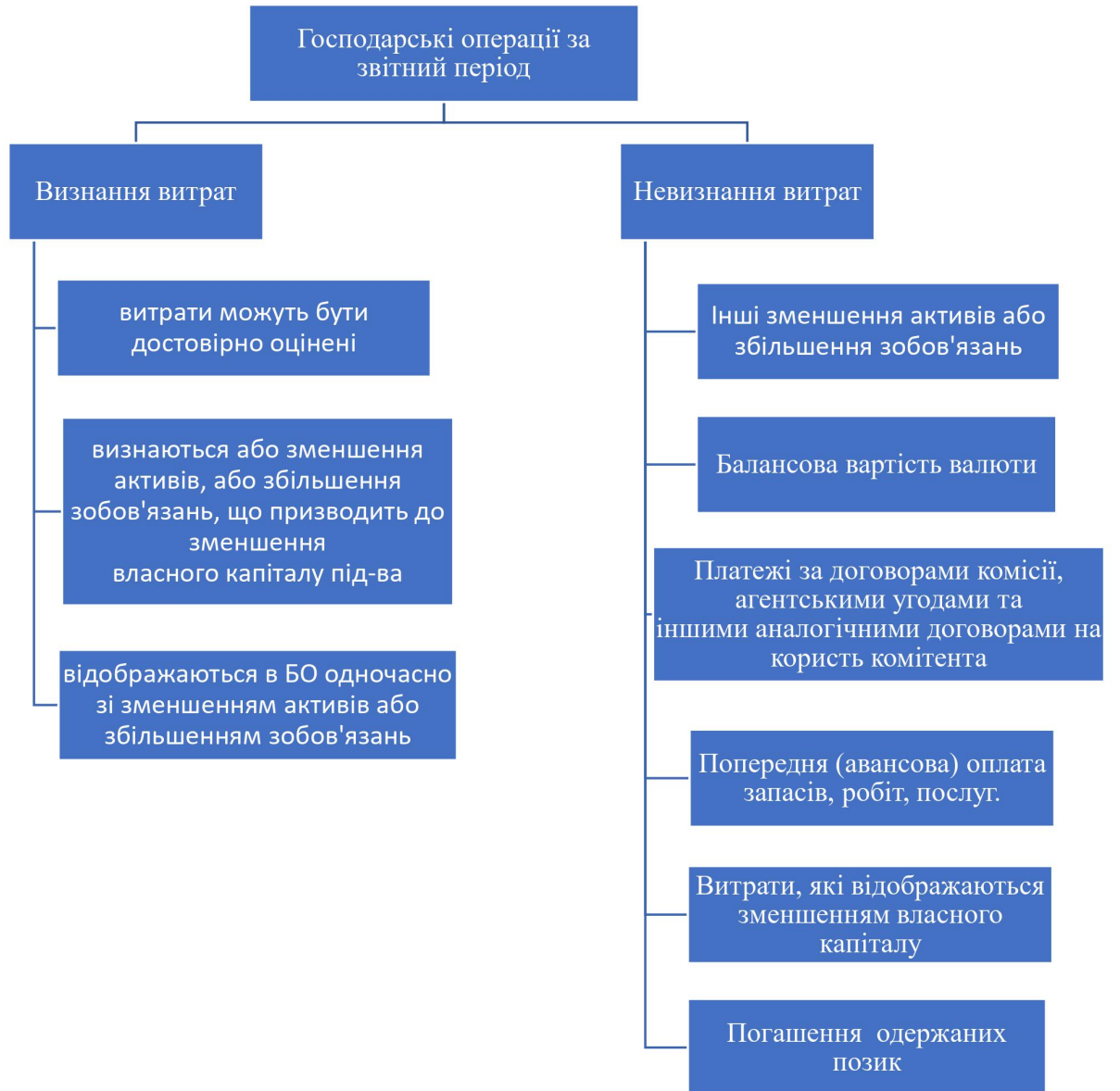

Рис. 2.1 Умови визнання витрат підприємства

Джерело: Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку

[9]

Головним принципом раціональної організації витрат та їх аналізу в управлінні є їх класифікація. Це надає можливість визначити непродуктивні витрати, планувати їх на перспективу, обчислювати собівартість продукції. Класифікація витрат означає їх структуру за певними ознаками, чим більше таких ознак виокремлюють, тим вищий рівень їх пізнання. Кількість ознак залежить від інформаційних потреб різних груп споживачів.

Класифікація виробничих витрат є важливою частиною правильної організації бухгалтерського обліку. Для обліку кожного з видів виробництва на підприємстві планом рахунків передбачено ведення окремих синтетичних рахунків. За дебетом протягом року відображають прямі витрати, а за кредитом – вихід продукції.

На практиці використовуються різні види класифікації витрат, адже єдиної системи, що задовільнить усі інформаційні потреби користувачів, не існує. Розглянемо групування витрат за економічними елементами та статтями калькуляції.

Таблиця 2.1

Групування витрат за класифікаційними ознаками

Класифікаційна ознака	Групи витрат
За елементами витрат	<ul style="list-style-type: none"> - матеріальні витрати; - витрати на оплату праці з відрахуваннями; - інші операційні витрати
За видами діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - витрати звичайної діяльності (витрати операційної, фінансової, інвестиційної діяльності); - витрати надзвичайної діяльності
За статтями витрат	<ul style="list-style-type: none"> - витрати на оплату праці з відрахуваннями; - витрати на утримання та ремонт основних засобів; - амортизація основних засобів; - інші витрати; - непродуктивні витрати; - витрати на управління; - загальновиробничі витрати

Продовж.табл.2.1

За способом включення в собівартість продукції	- прями; - непрями
За відношенням до обсягу виробництва	- змінні; - постійні; - умовно-змінні
За роллю в процесі виробництва	- основні; - накладні
За можливістю охоплення планом	- планові; - позапланові
За календарним періодом	- поточні; - одноразові (періодичні)
За можливістю встановлення нормативів	- нормовані; - ненормовані
Залежно від прийняття рішення	- релевантні; - нерелевантні
За видами виробленої продукції	- на основну продукцію; - на побічну продукцію

Джерело: складено на основі [8]

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” зазначає, що перелік статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) установлюється підприємством самостійно і залежить від питомої ваги їх видів або груп витрат, від ступеня однорідності витрат, які об’єднані в статті, специфіки підгалузі, організації виробництва, різноманітності технологічних процесів, можливості прямого або обґрунтованого непрямого віднесення витрат на собівартість продукції (робіт, послуг).

Отже, для відповідної галузі (підгалузі, виду діяльності) групування витрат по статтях повинно забезпечувати розмежування витрат, які пов’язані з виробництвом окремих видів продукції [9].

Усі операції, що здійснені під час роботи підприємства повинні оформлюватися первинним документами, що підтверджують факти їх виконання. Нижче у таблиці 2.2 наведено перелік типових первинних і зведених документів, якими оформлюються операції у ТОВ «Зерно-Агротрейд».

Таблиця 2.2

Документальне оформлення операцій, що підтверджують витрати підприємства

№ з/п	Назва документа	Характеристика
1	Лімітно-забірна картка типової форми № М-8 та № М-9	Картки використовуються для оформлення відпуску матеріалів, що витрачаються при виготовленні продукції. Слугують для поточного контролю за дотриманням встановлених лімітів відпуску матеріалів на виробничі потреби, обґрунтовують списання матеріальних цінностей.
2	Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів типової форми № М-10	Використовується для обліку заміни матеріалів або при їх відпуску понад норми ліміту, є основою для списання матеріалів зі складу.
3	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма N М-11)	Використовується для обліку внутрішнього руху матеріальних цінностей на підприємстві, їх відпуску господарствам свого підприємства, чи стороннім організаціям.

Продовж.табл.2.2

4	Розрахунково-платіжна відомість працівника типової форми № П-6	Містить дані про нараховану суму оплати праці за кожним працівником здійснюється в розрахунково-платіжних відомостях працівника (форма № П-6), в яких показують нарахування за видами оплат та утримання.
5	Табель обліку використання робочого часу типової форми № П-5	Список, в якому ведуться поіменні відмітки використання робочого часу, організації в цілому або структурного підрозділу
6	Відомість нарахування амортизації	Містить інформацію про нарахування та облік амортизації основних засобів і нематеріальних активів.
7	Акти виконаних робіт (наданих послуг)	Первинний документ, який відображає факт виконання робіт/надання послуг, які були надані з зазначенням їх вартості та терміну виконання.
8	Авансові звіти про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт	Звіт підзвітної особи на бланку типової форми про витрачання грошей, виданих їй наперед юридичною особою для виконання певного службового доручення.
9	Розрахунковий чек	Документ, що містить письмове розпорядження власника рахунку установі банку сплатити зазначену в чеку суму коштів.
10	Виписка з карткового рахунку	Містить інформацію про рух коштів на балансі карткового рахунку відповідача
11	Акт закупки	Первинний документ, що заповнюється співробітником організації (покупцем) під час закупки, підтверджений керівником організації.

Джерело: сформовано самостійно

Перераховані вище документи активно використовуються на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд» для ведення обліку витрат та контролю над ними.

2.2 Нормативно – правове регулювання витрат

Правильна система бухгалтерського обліку та економічного контролю за витратами в сучасних підприємствах, зокрема на ТОВ «Зерно-Агротрейд» існує завдяки її належному нормативно-правовому забезпеченню.

Таблиця 2.3

Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту витрат на підприємстві аграрної галузі

№ з/п	Нормативно-правовий акт	Характеристика
	1	2
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Законом визначено правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
2	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Цим Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
3	Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України»	Цей Закон визначає основи державної політики у бюджетній, кредитній, цінovій, регуляторній та інших сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції та розвитку аграрного ринку, а також забезпечення продовольчої безпеки населення.

Продовж.табл.2.3

4	Податковий кодекс України	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.
5	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 9 «Запаси»	Це Національне положення (стандарт) визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.
6	П(С)БО 16 «Витрати»	Це Національне положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.
7	П(С)БО 30 «Біологічні активи»	Національне положення (стандарт) 30 визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Продовж.табл.2.3

8	П(С)БО 15 «Дохід»	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.
9	Закон «Про зерно та ринок зерна в Україні»	Цей Закон визначає державну політику щодо розвитку ринку зерна як пріоритетного сектора економіки агропромислового комплексу України. Закон спрямований на створення правових, економічних та організаційних умов конкурентоспроможного виробництва і формування ринку зерна для забезпечення внутрішніх потреб держави у продовольчому, насіннєвому та фуражному зерні, нарощування його експортного потенціалу.
10	ПОРЯДОК розрахунку норм природних втрат зерна та продуктів його переробки при зберіганні на зернових складах та зернопереробних підприємствах	Норми природних втрат зерна та продуктів його переробки у разі зберігання на зернових складах та зернопереробних підприємствах розраховуються шляхом складання біологічних та механічних-1 (розпил зернового пилу під час розвантажувально-навантажувальних операцій при прийманні і відпуску зерна) втрат.
11	П(С)БО 7 «Основні засоби»	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі - основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Джерело: сформовано самостійно

Підприємства при веденні бухгалтерського обліку повинні дотримуватися принципів його ведення, які передбачаються законами України та положеннями, що їх викладено у таблиці вище.

2.3 Облік витрат на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд»

Основна діяльність ТОВ «Зерно-Агротрейд» – це оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин.

Підприємство орендує офісні приміщення, обладнання, цілісні майнові комплекси, склади у пов'язаних сторін і обліковує таку оренду у відповідності з МСФЗ 16. Відповідні зобов'язання і активи у формі права користування визнані в сумах 84 087 тисяч гривень та 52 367 тисяч гривень за період 2020 року (2019: 88 489 тисяч гривень та 72 808 тисяч гривень відповідно).

Підприємство також надає послуги по доробці, зберіганню зернових культур, основним напрямом діяльності є вирощування зернових культур.

Для обліку такої виробничої діяльності у бухгалтерському обліку призначено рахунок 23 «Виробництво».

До нього використовуються такі субрахунки:

- 231 «Рослинництво»;
- 232 «Тваринництво»;
- 233 «Промислові (підсобні) виробництва»;
- 234 «Допоміжні виробництва»;
- 235 «Витрати на утримання та експлуатацію машин та обладнання»;
- 236 «Інші види виробництв» [10].

Синтетичний облік витрат і виходу продукції рослинництва ведеться на субрахунок 231 «Рослинництво».

За дебетом субрахунку відображаються:

- витрати минулого року під урожай поточного року (тобто незавершене виробництво на початок звітного року);
- витрати поточного року під урожай поточного року;

– витрати поточного року під урожай майбутнього року (незавершене виробництво на кінець звітнього року).

За кредитом:

- обліковується сільськогосподарська продукція рослинництва (зерно, насіння, коренеплоди, картопля, плоди тощо) та додаткові біологічні активи (розсада, саджанці, міцелій грибів, живці квітництва тощо) за їх справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу або за виробничою собівартістю (чи собівартістю за прямими витратами) відповідно до П(С)БО 16 «Витрат» [11].

Бухгалтерський облік ведеться за методом нарахування, що означає визнання операцій момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати коштів.

Основною метою обліку витрат на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд» є своєчасне та повне відображення фактичного розміру і складу витрат на виробництво продукції, контроль за використанням виробничих ресурсів.

Нижче у таблиці 2.4 наведемо кореспонденцію рахунків, що складають на підприємстві для відображення витрат на продукцію рослинництва.

Таблиця 2.4

**Кореспонденція рахунків з обліку витрат і виходу продукції
рослинництва**

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано оплату праці трактористам за виконані роботи	231	661
2	Нараховано ЄСВ	231	651
3	Списано вартість використаного насіння	231	208
4	Списано вартість використаного добрива	231	208
5	Списана вартість використаних засобів захисту рослин	231	208

Продовж.табл.2.4

6	Списано вартість витраченого на посівні роботи палива	231	203
7	Списано вартість використаних МШП	231	22
8	Нараховано амортизаційні відрахування на основні засоби, що використовуються в рослинництві	231	13
9	Розподілені та списані на витрати рослинництва загальновиробничі витрати	231	911
10	Оприбуткована готова продукція рослинництва, призначена для реалізації	27	231
11	Оприбутковано насіння, корма і посадковий матеріал, одержаний від врожаю	208	231
12	Відображено витрати по посівах, що загинули від стихійного лиха	99	231

Джерело: сформовано самостійно

ТОВ «Зерно-Агротрейд» для обліку витрат на оплату праці дебетують субрахунок 231, кредитують рахунок 66, де відображається оплата праці штатних і найманих працівників, що займаються вирощуванням зернових культур.

Засоби захисту рослин включають у себе вартість пестицидів, протруювачів, гербіцидів, дефоліантів та інших хімічних засобів.

Витрати на обробку площ, на яких повністю загинув урожай зернових внаслідок стихійного лиха, списуються як надзвичайні втрати.

При пересіві повністю загиблих посівів сума витрат становитиме вартість насіння, витрати на передпосівний обробіток ґрунту, посів та інші роботи, які виконуються знову при пересіві новою культурою (повторювані витрати). Витрати на вирощування культур, які частково загинули або по яких стався

недобір продукції внаслідок стихійного лиха, списуються на втрати від стихійного лиха чи від техногенних катастроф і аварій тощо [12].

2.4 Удосконалення обліку витрат на ТОВ «Зерно-Агротрейд»

Аграрна галузь для функціонування бізнесу є провідною в Україні, що зумовлює щорічне її удосконалення та нові потреби користувачів інформації, що спонукає знаходити шляхи її розвитку та удосконалення.

Питанням, що потребує удосконалення на ТОВ «Зерно-Агротрейд» є відображення готової продукції у обліку.

Для більш інформативного відображення вибуття та надходження готової продукції культур запропоновано використовувати рахунки четвертого розряду до існуючого 271 субрахунку «Готова продукція рослинництва» [13].

Наведено шляхи удосконалення у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Запропоновані удосконалення в системі бухгалтерського обліку зернових культур на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд»

Синтетичні рахунки	Субрахунки	Рахунки 3 порядку	Рахунки 4 порядку			
27	Продукція сільсько-господарського виробництва	271	Готова продукція рослинництва	2711	Зерно на складі	У розрізі культур
				2712	Зерно, передане на доробку	У розрізі культур
				2713	Зерно повноцінне після доробки	У розрізі видів зерна
				2714	Супутня продукція	У розрізі видів зерна
				2715	Побічна продукція	За видами продукції

Джерело: сформовано на основі [14]

При дотриманні рекомендацій щодо застосування запропонованих субрахунків ТОВ «Зерно-Агротрейд», інформація про зібрану бункерну масу зерна в розрізі всіх культур може бути надана значно швидше.

«Звіт про площі та валові збори сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду» також потребує наданої інформації про обсяг виробництва продукції за кожною сільськогосподарською культурою у початково-оприбуткованій вазі та у вазі після доробки.

Висновки до розділу 2

Дослідження особливостей обліку витрат на ТОВ «Зерно-Агротрейд» в сучасних умовах господарювання дозволило зробити наступні висновки:

1. Класифіковано витрати за різними ознаками, узагальнено інформацію щодо їх визнання.

ТОВ «Зерно-Агротрейд» використовує різні документи та форми звітності для відображення факту понесення витрат.

2. Розглянуто та складено нормативно-правову базу, на основі якої складається бухгалтерський облік та ТОВ «Зерно-Агротрейд», що включає закони, положення, стандарти бухгалтерського обліку.

3. Визначено, що для обліку виробничої діяльності використовується рахунок 23 «Виробництво» з субрахунками 231 «Рослинництво»; 232 «Тваринництво»; 233 «Промислові (підсобні) виробництва»; 234 «Допоміжні виробництва»; 235 «Витрати на утримання та експлуатацію машин та обладнання»; 236 «Інші види виробництв».

Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться за методом нарахування, що означає визнання операцій момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати коштів.

4. Надано рекомендації щодо обліку витрат на ТОВ «Зерно-Агротрейд», а саме запропоновано використання рахунків 4 класу для більш інформативного відображення вибуття та надходження готової продукції культур та для більш організованого бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

3.1 Мета, завдання та інформаційні джерела для аудиту витрат на підприємстві аграрної галузі

Аудит витрат на підприємстві, які прямо пов'язані з виробництвом та подальшою реалізацією продукції, безпосередньо відображає достовірність фінансових результатів від діяльності підприємства в цілому. Встановлення такої достовірності аудитором є важливою частиною його роботи.

В умовах посиленої конкуренції в аграрній сфері, пов'язаної з її розвитком, необхідності повністю та у найкоротші строки задовольняти запити суб'єктів ринку, для підприємств постає проблема отримання максимально об'єктивної інформації щодо поточної господарської ситуації [15]. Для її отримання існує ряд умов, серед яких найголовнішою є створення відповідних механізмів управління витратами, що потребує належного контролю.

Основною метою аудиту витрат на підприємстві постає встановлення відповідності ведення бухгалтерського обліку до обраної облікової політики, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, чинного законодавства. Встановлення та перевірка правильності оформлення таких операцій у документах, їх обґрунтованості та своєчасності відображення у відповідних реєстрах.

Завданнями аудиту витрат на підприємстві є:

- контроль за дотриманням чинного законодавства;
- правильність відображення в реєстрах бухгалтерського обліку всіх видів прямих витрат на виробництво;
- перевірка достовірності оформлення та відображення в обліку непрямих витрат;
- законність формування загальновиробничих витрат та віднесення їх на рахунки бухгалтерського обліку;
- аналіз ведення складського обліку;

- перевірка дотримання обраних в обліковій політиці методів обліку витрат;
- перевірка підтвердження виникнення витрат відповідними первинними документами;
- обґрунтованість відображення витрат згідно класифікації видів діяльності;
- наявність окремого обліку витрат різних видів діяльності;
- аналіз правильності розподілу операційних витрат на адміністративні, збутові та інші витрати операційної діяльності;
- перевірка повноти розкриття інформації про витрати у примітках до фінансових звітів [16].

Для виконання поставлених на початковому етапі завдань аудитор визначає інформаційну базу перевірки, на основі документації підприємства.

Додатковими джерелами інформації для формування аудиторських доказів можуть виступати реєстри обліку, зокрема ті, у яких відображається інформація про розподіл та виникнення витрат: розрахункові таблиці, де можуть міститися дані про розподіл заробітної плати, амортизацію тощо; відомості розподілу загальновиробничих витрат; відомість зведеного обліку витрат на виробництво.

Джерела інформації для аудиторської перевірки витрат на підприємстві наведено на рисунку 3.1.

На практиці використовуються різні види контролю. На досліджуваному підприємстві наявний внутрішній контроль та внутрішній аудит, як його частина, а також зовнішній аудит.

До функцій внутрішнього аудиту входить перевірка, оцінювання та моніторинг відповідності й функціонування систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Внутрішній аудит є підрозділом суб'єкта господарювання.

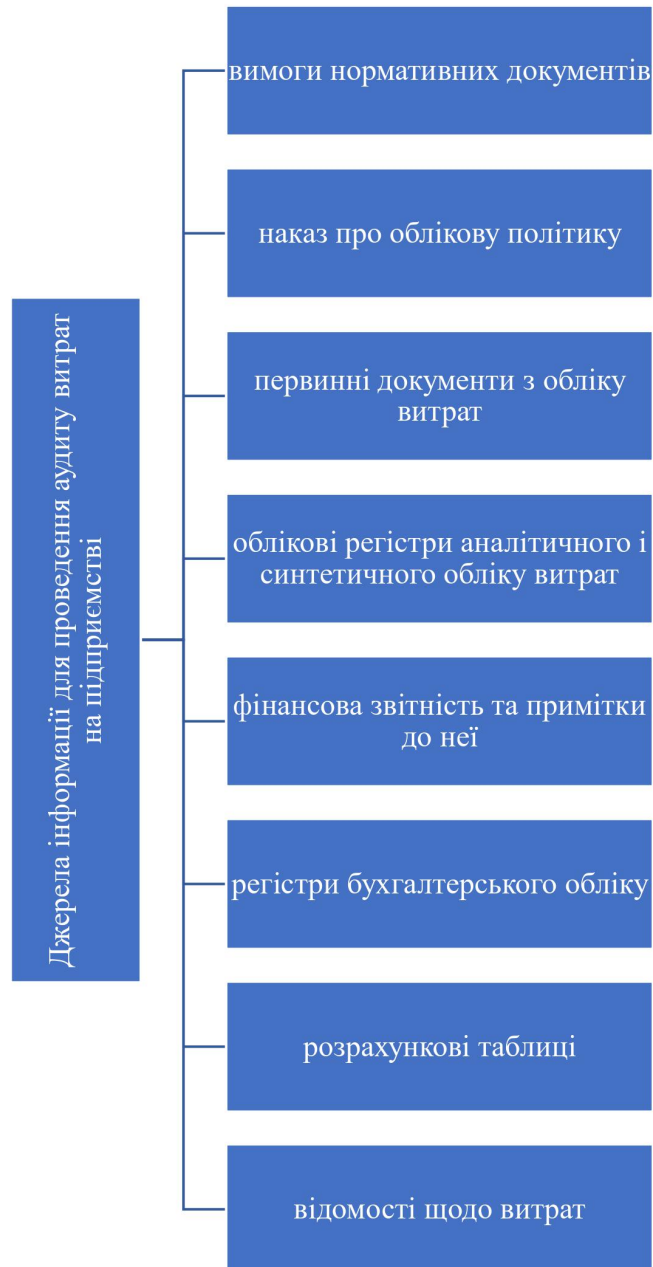

Рис. 3.1.1. Джерела інформації для аудиторської перевірки витрат на підприємстві

Джерело: сформовано на основі [17]

В той час зовнішній аудитор формує всі судження, що стосуються аудиту фінансових звітів та несе особливу відповідальність за висловлену аудиторську думку [18].

3.2 Організація аудиту витрат на підприємстві

Аудиторські послуги надаються на підставі договору про надання аудиторських послуг, що укладається між замовником (представником підприємства) та суб'єктом аудиторської діяльності.

Ним передбачається: предмет, обсяг аудиторських послуг, розмір та умови оплати, відповідальність сторін та інші умови відповідно до вимог законодавства та міжнародних стандартів аудиту [19].

Процес здійснення аудиту витрат виробництва можна поділити на декілька етапів:

1. Підготовчий – здійснюється загальне ознайомлення з веденням бухгалтерського обліку витрат, укладається договір між двома сторонами.
2. Проміжний – здійснюється поглиблена оцінка бухгалтерського обліку, ознайомлення з нормативною базою, виконання процедур для оцінки ризиків.
3. Основний – безпосереднє проведення перевірки.
4. Заключний – складається та надається звіт незалежного аудитора, оформлюються інші документи [20].

На підготовчому етапі аудитор необхідно оцінити систему внутрішнього контролю підприємства. Аудиторський ризик – це ризик того, що аудитор може висловити неадекватну думку у тих випадках, коли в документах бухгалтерської звітності існують суттєві перекручення, інакше кажучи, за невірно підготовленою звітністю буде представлено аудиторський висновок без зауважень.

Тобто загальний аудиторський ризик розглядають як сукупність двох видів ризику: ризик наявних фальсифікованих фінансових документів і ризик того, що аудитор не зможе їх знайти.

Чим більш надійною є система внутрішнього контролю в суб'єкта аудиту, тим менше уваги при аудиті потрібно приділяти детальним тестам по суті.

Чим більш слабкими та менш надійними є докази, отримувані при оцінюванні ефективності системи внутрішнього контролю суб'єкта аудиту, тим

детальніше потрібно проводити аудит, що дозволить знизити аудиторський ризик до максимально припустимого рівня.

Для визначення надійності системи внутрішнього контролю на підприємстві, аудитор може проводити тестування.

Таблиця 3.1

Тест внутрішнього контролю витрат на підприємстві

№ з/п	Зміст питання	Варіанти відповідей			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	Чи існує на підприємстві служба внутрішнього контролю?	x			
2	Кому підпорядкована ця служба: <ul style="list-style-type: none"> • головному бухгалтеру; • директору; • керівництву; • інше. 	x			
3	Чи є на підприємстві наказ про облікову політику?	x			
4	Який метод амортизації використовують на підприємстві: <ul style="list-style-type: none"> - прямолінійний - зменшення залишкової вартості - прискороного зменшення залишкової вартості - кумулятивний - виробничий 	x			
5	Яка форма оплати праці використовується на підприємстві: <ul style="list-style-type: none"> - відрядно-преміальна - непряма-відрядна - відрядно-прогресивна - колективна відрядна (бригадна) 	x			

Продовж.табл.3.1

	- акордна система - проста погодинна - погодинно-преміювальна				
6	Чи контролюється наявність первинних документів, що підтверджують витрати?	x			
7	Чи ведеться аналітичний облік адміністративних витрат за відповідними статтями?	x			
8	Чи ведеться аналітичний облік витрат на збут за центрами виникнення витрат?	x			
9	За яким методом обліковуються виробничі запаси у разі їх реалізації: <ul style="list-style-type: none"> • ідентифікованої собівартості; • середньозваженої собівартості; • собівартості перших за часом надходження (ФІФО); • собівартості останніх за часом надходження (ЛІФО) 	x			
10	Чи віднесено до складу витрат суми уцінки запасів?	X			
11	Чи здійснює підприємство фінансові витрати?	X			
12	Чи включені до складу витрат штрафи та пені, що сплачені?	X			
13	Чи застосовується субрахунок 949 "Інші витрати операційної діяльності" для відображення витрат?	X			

Сформовано на основі [21]

Наступним робочим документом, що складає аудитор на підготовчому етапі є програма аудиту.

Таблиця 3.2

План програми аудиту витрат на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд»

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Методи перевірки	Джерела інформації	Терміни перевірки	Примітки
1	Перевірка правильності оформлення первинних документів щодо витрат	Документальний, арифметичний, сканування	Накладна, товарно-транспортна накладна, прибутковий ордер, акт про приймання матеріалів, лімітно-забірна картка, накладна-вимога		
2	Перевірка правильності нарахування заробітної плати	Документальний, арифметичний, суцільний	табелі, розрахунково-платіжні відомості, наряди, акти виконаних робіт, лікарняні листи, облікові реєстри		
3	Перевірка правильності нарахування амортизації	Документальний, арифметичний, нормативно-правова, аналітична перевірка	Наказ про облікову політику, розрахунки амортизації основних засобів		
4	Перевірка достовірності оформлення та відображення в обліку непрямих витрат	Документальний, вибіркового	Головна книга		

Продовж.табл.3.2

5	Оцінка обґрунтованості застосовуваного методу обліку витрат.	Документальний	Наказ про облікову політику		
6	Перевірка сталості обраних в обліковій політиці схем і методів обліку витрат і способів калькулювання собівартості.	Документальний суцільний	Наказ про облікову політику		
7	Перевірка первісної оцінки систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю	Документальний	Наказ про облікову політику, результати попередніх аудиторських перевірок		

Джерело: сформовано на основі [21]

На основному етапі перевірки під час перевірки/звірки оборотів по субрахунках бухгалтерського обліку аграрного (сільськогосподарського) підприємства, аудитором може бути отримана висока ступінь аудиторської переконаності, що надає достатні докази щодо об'єкту контролю.

Аналітичне своєчасне виявлення потенційних ризиків під час перевірки допомагає визначити характер, час і глибину інших процедур аудиту витрат [22].

На заключному етапі аудитором складається та надається звіт незалежного аудитора, оформлюються інші документи.

Аудиторський звіт має відповідати вимогам, які передбачені Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

В аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту, щонайменше, має наводитися така інформація:

1) повне найменування підприємства; склад фінансової звітності, звітний період та дата, на яку вона складена; зазначається відповідно до яких стандартів складено фінансову звітність або консолідовану фінансову звітність;

2) твердження про застосування міжнародних стандартів аудиту;

3) чітко висловлена думка аудитора немодифікована або модифікована (думка із застереженням, негативна або відмова від висловлення думки), про те, чи розкриває фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно та об'єктивно фінансову інформацію згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та відповідає вимогам законодавства;

4) окремі питання, на які суб'єкт аудиторської діяльності вважає за доцільне звернути увагу, але які не вплинули на висловлену думку аудитора;

5) про узгодженість звіту про управління, який складається відповідно до законодавства, з фінансовою звітністю (консолідованою фінансовою звітністю) за звітний період; про наявність суттєвих викривлень у звіті про управління та їх характер;

6) суттєву невизначеність, яка може ставити під сумнів здатність продовження діяльності юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється, на безперервній основі у разі наявності такої невизначеності;

7) основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності, що провів аудит (повне найменування, місцезнаходження, інформація про включення до Реєстру) [19].

Висновки до розділу 3

Дослідження аудиту витрат на аграрному підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд» дозволило зробити наступні висновки:

1. Аудит витрат на аграрному підприємстві безпосередньо відображає достовірність фінансових результатів від діяльності підприємства в цілому.

Основними завданнями аудиту постають контроль за дотриманням чинного законодавства; правильність відображення в регістрах бухгалтерського обліку всіх видів прямих витрат на виробництво.

Джерелами інформації для аудиту витрат є первинні документи з обліку витрат, облікові регістри обліку, фінансова звітність та примітки до неї, регістри бухгалтерського обліку, розрахункові таблиці, наказ про облікову політику.

2. Процес здійснення аудиту витрат виробництва включає підготовчий, проміжний, основний та заключний етапи.

Складено тест внутрішнього контролю витрат на підприємстві та план програми аудиту витрат на підприємстві ТОВ «Зерно-Агротрейд». Підсумковим та заключним етапом є складання аудиторського звіту за результатами перевірки.

ВИСНОВКИ

В даній кваліфікаційній роботі було здійснено теоретичне узагальнення бухгалтерського обліку та аудиту витрат на підприємстві аграрної галузі, досягнуто поставлену мету та вирішено завдання. У результаті дослідження отримано наступні висновки:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Зерно-Агротрейд» у відповідності до законодавства України діє з 14 серпня 2012 року. Основна діяльність – оптова торгівля зерном, насінням і кормами для тварин. Підприємство надає послуги по доробці, зберіганню зернових культур та здійснює оптову торгівлю харчовими оліями, хімічними продуктами, та інші. Засновниками товариства є: ТОВ фірма «Астарта-Київ», розмір внеску до статутного фонду - 4104494,00 грн; та ТОВ «Цукровик Полтавщини», розмір внеску до статутного фонду - 50,00 грн.

2. Проаналізувавши фінансову звітність, було виявлено, що у 2020 році чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) знизився на 25,62%, що є показником низької конкурентоспроможності в динамічному середовищі на ринку. Відбулось зниження показнику чистого прибутку на 85,74%.

Порушення фінансових показників є результатом обвалом цін на зерно пшениці, кукурудзу, цукор у період 2020 року через пандемію та роботою у нестабільному економічному середовищі, через війну на сході країни.

3. На основі SWOT-аналізу було визначено розвиток ТОВ «Зерно-Агротрейд» в конкурентному середовищі, гарант високих стандартів якості продукції та гарний імідж на ринку.

Необхідно використовувати можливості виходу на європейський ринок, а для автоматизації - застосовувати єдину онлайн систему AgriChain.

Особливу увагу потребує частина загроз для підприємства, що висвітлює можливі складнощі розвитку бізнесу в Україні в умовах нестабільної економічної та політичної ситуації, що їх потрібно взяти до уваги.

4. Головним принципом раціональної організації витрат є їх класифікація, що означає їх структуру за певними ознаками, кількість яких залежить від інформаційних потреб різних груп споживачів.

На практиці використовуються різні види класифікації витрат, адже єдиної системи, що задовільнить усі інформаційні потреби користувачів, не існує.

5. Усі операції, що здійснені під час роботи підприємства повинні оформлюватися первинним документами, що підтверджують факти їх виконання. Надано перелік використовуваних ТОВ «Зерно-Агротрейд» документів.

6. Основними регулюючими нормативно-правовими актами в обліку витрат на підприємствах аграрної галузі є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» та інші стандарти.

7. Основною метою аудиту витрат на підприємстві постає встановлення відповідності ведення бухгалтерського обліку до обраної облікової політики, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, чинного законодавства, висловлення аудитором незалежної думки. Основними завданнями аудиту постають контроль за дотриманням чинного законодавства; правильність відображення в регістрах бухгалтерського обліку всіх видів прямих витрат на виробництво, дотримання обраної облікової політики.

8. Надано рекомендації щодо використання рахунків 4 класу у обліку витрат на підприємстві «Зерно-Агротрейд» для більш інформативного відображення вибуття та надходження готової продукції культур та для більш організованого бухгалтерського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення 03.05.2022)
2. Види елеваторів. *Agrokit*: веб-сайт. URL: <https://agrokit.com.ua/ua/a390881-vidy-elevatorov.html>
3. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2275-19> (дата звернення 03.05.2022)
4. Выплаты по госдолгу Украины в 2021г составят \$16 млрд – Минфин. *Интерфакс* – *Україна*: інформаційне агентство. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/712947.html> (дата звернення 04.05.2022)
5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 (МСФЗ 13). Оцінка справедливої вартості : Стандарт; IASB від 01.01.2013 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_068 (дата звернення 10.05.2022)
6. Українська економіка впала за півроку на 6,5%. У другому кварталі - на 11%. *Економічна правда*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/08/6/663774/> (дата звернення 10.05.2022)
7. Демиденко С. Л. Особливості стратегічного аналізу середовища підприємства. С. Л. Демиденко. // Ефективна економіка. - 2015. - № 9 - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4290>
8. Майданевич Ю. П. Аналіз методів обліку витрат і методів калькулювання: перспективи застосування на підприємствах молочної промисловості. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/Articles/Kultnar/knp93/knp93_104-109.pdf
9. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 31.12.1999 № 318 // База

даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00>

10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція; Мінфін України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99>

11. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів : Наказ; Мінфін України від 29.12.2006 № 1315 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v1315201-06>

12. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств : Наказ; Мінагрополітики України від 18.05.2001 № 132 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0132555-01>

13. Станівчук Д.В. Проблеми обліку витрат та виходу продукції рослинництва / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>

14. <https://www.golovbukh.ua/article/7759-oblk-zerna-na-elevator>

15. Погосова А. В. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції: переваги та недоліки / А. В. Погосова, О. Ф. Ярмолюк // Облік і фінанси. - 2012. - № 4. - С. 18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2012_4_5.

16. Мулик Т. О., Мулик Я. І. Організація обліку та аудиту витрат на збут підприємства: стан та напрями вдосконалення / Т.О. Мулик, Я.І. Мулик // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Вип. 22. – С. 965–971.

17. Бурлан С. А. Організація і методика аудиту : навч. посіб. /. С. А. Бурлан, Н. О. Руденко. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра. Могили, 2017. – 184 с.

18. МСА 610 «Розгляд роботи внутрішнього аудиту».

19. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 11.04.2022).

20. Аудит: навч. посіб. / [С.І. Дерев'янка, Н.П. Кузик, С.О. Олійник та ін.] - К. : «Центр учбової літератури», 2016. - 380 с.

21. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. / В.Я. Плаксієнко, Ю.А. Верига, В.А. Кулик, Є.А. Карпенко. К. : ЦУЛ, 2019. 509 с. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/6698/1/Верига%20Облік.pdf>

22. Швед І. М. Аудит собівартості продукції / І. М. Швед // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 6. – С. 24-25.

Відгук

на кваліфікаційну роботу бакалавра групи 071-18-1 Єрмоленко Аліни Сергіївни на тему: «Облік та аудит витрат на підприємстві аграрної галузі (на прикладі ТОВ «Зерно-Агротрейд»)»

Тема дипломної роботи затверджена наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка».

Мета дипломної роботи – дослідження та узагальнення інформації щодо обліку і аудиту витрат на аграрному підприємстві, надання рекомендацій щодо його поліпшення на прикладі ТОВ «Зерно-Агротрейд».

Актуальність обраної теми пов'язана, перш за все, з тим, що у сучасному світі Україна є однією з найрозвиненіших країн аграрної сфери, що пояснює велику кількість промислових підприємств у цьому напрямку бізнесу. Зернова промисловість в Україні завжди була і залишається провідною в даній сфері.

Наразі існує тенденція до підвищення конкуренції на міжнародному агропромисловому ринку, що зумовлює необхідність до модернізації та удосконалення здійснення управління, методів бухгалтерського обліку в аграрних підприємствах України.

Поліпшення умов ведення бізнесу, пошук можливих удосконалень систем обліку буде підвищувати можливість реалізації підприємствами потенціалу зернового виробництва, його експорту у інші країни і, як наслідок, підвищення рівня економіки.

Тема дипломної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом дослідження спеціаліста фаху – обліком і аудитом діяльності підприємства.

Задачі дипломної роботи (розробка заходів щодо удосконалення управління контрольно-обліковими процесами підприємства) віднесені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця до складу евристичних, вирішення яких ґрунтується на знаково-розумових вміннях фахівця.

Реальність дипломної роботи підтверджена відгуком керівника дипломної роботи від установи, у якій зазначена можливість впровадження запропонованих заходів у роботі установи.

Пояснювальна записка має незначні відхилення від вимог стандартів.

Кваліфікаційна робота виконана самостійно з дотриманням термінів, вказаних у календарному плані.

Кваліфікаційна робота в цілому заслуговує оцінки «відмінно», а студентка Єрмоленко Аліна Сергіївна – на присвоєння кваліфікації

Керівник дипломної роботи
д.е.н., проф. каф.
МВіА

О.В.Усатенко

ДОДАТКИ

Додаток А

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)
 ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ
 (суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Розділ I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ				
Стаття	Код рядка	№ примітки	2020	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	12	4 032 605	5 421 753
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	13	(3 315 188)	(4 779 236)
Валовий:				
Прибуток	2090		717 417	642 517
Збиток	2095			
Інші операційні доходи	2120	14	45 307	270 423
Адміністративні витрати	2130	15	(85 158)	(76 764)
Витрати на збут	2150	16	(113 426)	(154 000)
Інші операційні витрати	2180	17	(285 627)	(22 263)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток	2190		278 513	659 913
Збиток	2195			
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220		957	9 051
Інші доходи	2240		-	-
Фінансові витрати	2250	18	(209 580)	(178 292)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270		-	-
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток	2290		69 890	490 672
Збиток	2295			
Витрати з податку на прибуток	2300	19	(12 847)	(90 560)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток	2350		57 043	400 112
Збиток	2355			

Примітки на стор. 15 - 45 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД) (ПРОДОВЖЕННЯ)
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Розділ II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	2020	2019
<i>Статті, що не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	57 043	400 112

Примітки на стор. 15 - 45 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Додаток Б

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
 ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ
 (суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Стаття	Код рядка	№ примітки	2020	2019
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		3 928 185	5 041 109
Повернення податків і зборів	3005		347 865	816 472
у тому числі податку на додану вартість	3006		347 862	816 431
Цільового фінансування	3010		1 014	1 003
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		-	-
Надходження авансів від покупців та замовників	3015		604 293	1 108 787
Надходження від повернення авансів	3020		48 377	62 467
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		1 087	3 482
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		2 897	1 952
Надходження від операційної оренди	3040		-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		-	-
Надходження від страхових премій	3050		-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		-	-
Інші надходження	3095		1 981	5 554
Витрачання на оплату:				
Товарів (робіт, послуг)	3100		(3 046 919)	(5 201 344)
Праці	3105		(82 579)	(69 387)
Відрахувань на соціальні заходи	3110		(22 941)	(18 724)
Зобов'язань з податків і зборів	3115		(57 031)	(114 435)
Витрачання на оплату авансів	3135		(729 435)	(381 985)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		(14 883)	(29 749)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		-	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		-	-
Інші витрачання	3190		(341)	(572)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		981 570	1 224 630

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (ПРОДОВЖЕННЯ)
 ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ
 (суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Стаття	Код рядка	№ примітки	2020	2019
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
фінансових інвестицій	3200		-	-
необоротних активів	3205		-	-
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215		-	-
дивідендів	3220		-	-
Надходження від деривативів	3225		-	-
Надходження від погашення позик	3230		409 910	164 330
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		-	-
Інші надходження	3250		-	-
Витрачання на придбання:				
фінансових інвестицій	3255		-	-
необоротних активів	3260		(23 984)	(508 276)
Виплати за деривативами	3270		-	-
Витрачання на надання позик	3275		(330 212)	(240 515)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		-	-
Інші платежі	3290		-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		55 714	(584 461)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
Власного капіталу	3300		-	-
Отримання позик	3305		1 376 696	703 784
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		-	-
Інші надходження	3340		-	-
Витрачання на:				
Викуп власних акцій	3345		-	-
Погашення позик	3350		(1 889 076)	(980 535)
Сплату дивідендів	3355		(216 580)	(294 037)
Витрачання на сплату відсотків	3360		(140 685)	(162 514)
Витрачання на сплату заборгованості з оренди	3365		(17 147)	(25 103)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		-	-
Інші платежі	3390		(67 060)	(5 090)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	10	(953 852)	(763 495)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400		83 432	(123 326)
Залишок коштів на початок року	3405		43 494	190 493
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		10 790	(23 673)
Залишок коштів на кінець року	3415		137 716	43 494

Примітки на стор. 15 - 45 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Додаток В

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал в довідках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Виучений капітал	Всього
Залишок на 01 січня 2020 року	4000	250	5 587	(1 547)	-	380 220	-	-	384 510
Чистий прибуток (збиток) за 2020 рік	4100	-	-	-	-	57 043	-	-	57 043
Інший сукупний дохід за 2020 рік	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам	4200	-	-	-	-	(400 112)	-	-	(400 112)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на матеріальне звохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески акціонерів/ учасників	4240								
Внески до капіталу		3 855	-	-	-	-	-	-	3 855
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл капіталу:	4260								
Викуп акцій (часток)		-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Виучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	3 792	-	-	14 751	-	-	18 543
Прийняття (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін в капіталі	4295	3 855	3 792	-	-	(328 318)	-	-	(320 671)
Залишок на 31 грудня 2020 року	4300	4 105	9 379	(1 547)	-	51 902	-	-	63 839

¹ В 2020 році, рядок «Інші зміни в капіталі» (Код 4290) також представлений реалізацією дооцінки основних засобів за мінусом відстрочених податків на цій дооцінці у сумі 375 тис. грн. та змінами в результаті придбання ТОВ «Кобеляцький комбикормовий завод» у сумі 14 376 тис. грн.

Примітки на стор. 15 - 45 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

13

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ (ПРОДОВЖЕННЯ)
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал в довідках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Виучений капітал	Всього
Залишок на 01 січня 2019 року	4000	-	-	-	-	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток) за 2019 рік	4100	-	-	-	-	400 112	-	-	400 112
Інший сукупний дохід за 2019 рік	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам	4200	-	-	-	-	(294 037)	-	-	(294 037)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на матеріальне звохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески акціонерів/ учасників	4240								
Внески до капіталу		-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл капіталу:	4260								
Викуп акцій (часток)		-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Виучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі ²	4290	250	5 587	(1 547)	-	274 145	-	-	278 435
Прийняття (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін в капіталі	4295	250	5 587	(1 547)	-	380 220	-	-	384 510
Залишок на 31 грудня 2019 року	4300	250	5 587	(1 547)	-	380 220	-	-	384 510

² В 2019 році, рядок «Інші зміни в капіталі» (Код 4290) також представлений реалізацією дооцінки основних засобів за мінусом відстрочених податків на цій дооцінці у сумі 121 тис. грн.

Примітки на стор. 15 - 45 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

14

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»**► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ***(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)*

цукру цінові прогнози Світового банку. Останні детальні розрахунки зменшення корисності були здійснені станом на 31 грудня 2020 року, зроблені ключові припущення та обґрунтовано можливі зміни цих припущень розкриті в Примітці 5. Керівництво прийняло певні судження для визначення ключових припущень та впливу на розрахунок акумульованої вартості у використанні.

b) Переоцінка будівель, машин та обладнання

Компанія використовує модель переоцінки для обліку будівель та споруд, машин та обладнання. Визначення справедливої вартості вимагає прийняття суджень і використання припущень. Керівництво Компанії залучило зовнішніх незалежних оцінювачів для оцінки умовної собівартості та справедливої вартості будівель та споруд, машин та обладнання станом на 31 грудня 2018 року відповідно (Примітка 5).

c) Амортизація

Для визначення терміну корисної експлуатації основних засобів керівництво має зробити оцінки. Керівництво оцінює залишковий термін використання відповідно до поточних технічних умов активів та оціночного періоду, протягом якого очікується, що активи будуть генерувати вигоди для Компанії. Якби орієнтовний термін корисного використання відрізнявся на 10% від оцінки керівництва, зміна амортизації за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року, полягала б у збільшенні на 13 372 тис.грн. (31 грудня 2019 року: 6 861 тис.грн.) або зменшенні на 10 492 тис. грн. (31 грудня 2019 року: 5 413 тис.грн.).

3. Основні положення облікової політики**3.1. Іноземна валюта**

Операції в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у функціональній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням спот-курсу між функціональною та іноземною валютами на дату здійснення операції.

На кінець кожного звітного періоду Компанія відображає:

- монетарні статті в іноземній валюті переоцінюються по валютному курсу з використанням курсу на кінець звітного періоду;
- немонетарні статті, які відображені за історичною собівартістю і зарахування яких на баланс пов'язане з операціями в іноземній валюті, відображаються по валютному курсу на дату здійснення операції;
- немонетарні статті, які відображені в обліку за справедливою вартістю, в іноземній валюті відображаються по валютному курсу на дату визначення цієї справедливої вартості.

Курсові різниці, що виникають при здійсненні розрахунків за монетарними статтями або при перерахунку монетарних статей за курсами, що відрізняються від курсів, за якими вони перераховувалися при первісному визнанні протягом звітного періоду або у попередніх звітних періодах, підлягають визнанню у складі прибутків чи збитків того періоду, в якому такі різниці виникли.

Прибутки та збитки від переоцінки зобов'язань за кредитами в іноземній валюті та інші прибутки та збитки від переоцінки монетарних залишків в іноземній валюті, відображаються в складі інших операційних доходів та витрат.

3.2. Основні засоби**a. Власні активи**

Компанія застосовує модель переоціненої вартості для груп основних засобів:

- Будівлі;
- Споруди;
- Машини та обладнання.

Після визнання активом, об'єкти основних засобів вище зазначених груп обліковуються за переоціненою вартістю, яка є справедливою вартістю відповідних об'єктів на дату переоцінки за вирахуванням будь-якої подальшої накопиченої амортизації та подальших накопичених збитків від зменшення корисності, якщо є.

Будівлі, споруди та машини та обладнання переоцінюються з достатньою регулярністю, щоб забезпечити відсутність суттєвої різниці між їхньою балансовою вартістю та сумою, визначеною на основі справедливої вартості, станом на кінець звітного періоду. Збільшення балансової вартості внаслідок переоцінки показується за кредитом в іншому сукупному доході та призводить до збільшення суми переоцінки у складі капіталу. Зменшення балансової вартості

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

активу, яке компенсує попереднє збільшення балансової вартості того самого активу, включається до іншого сукупного доходу та призводить до зменшення суми переоцінки, раніше визнаної у складі капіталу. Всі інші випадки зменшення балансової вартості відображаються у складі прибутку чи збитку за рік.

Резерв переоцінки об'єктів основних засобів вище зазначених груп відображений у складі капіталу, відноситься безпосередньо на нерозподілений прибуток у тому випадку, коли сума переоцінки реалізована, тобто коли актив реалізується або списується, або коли Компанія припиняє використовувати актив. В останньому випадку сума реалізованої переоцінки – це різниця між сумою амортизації, розрахованої на основі переоціненої балансової вартості активу, та сумою амортизації, розрахованої на основі первісної вартості активу.

Компанія застосовує модель собівартості для наступних груп основних засобів:

- Транспортні засоби;
- Інші основні засоби.

Модель собівартості передбачає, що після визнання у якості активу об'єкт основних засобів обліковується за собівартістю за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності, якщо є.

Собівартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- ціни його придбання, включаючи імпортні мита та невідшкодовані податки на придбання після вирахування торговельних знижок та цінових знижок;
- будь-яких витрат, які безпосередньо пов'язані з доставкою активу до місця розташування та приведення його в стан, необхідний для експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом;
- первісної попередньої оцінки витрат на демонтаж, переміщення об'єкта та відновлення території, на якій він розташований, зобов'язання за якими Компанія бере або коли купує цей об'єкт, або коли використовує його протягом певного періоду з метою, яка відрізняється від виробництва запасів протягом цього періоду.

Вартість самостійно побудованих активів включає витрати на матеріали, прямі витрати на працю та відповідну частину накладних витрат.

Споруди - це тристоронні конструкції, які не мають даху, фундаменту чи стіни. Споруди в основному використовуються в сільському господарстві і виробництві цукру та являють собою ангари, силоси, склади та зерносушарки.

Незавершені капітальні інвестиції включають витрати, безпосередньо пов'язані з будівництвом основних засобів, з урахуванням відповідно прямих, розподілених змінних накладних витрат, понесених при будівництві.

Прибуток або збиток, який виникає у результаті вибуття або списання об'єкта основних засобів, визначається як різниця між доходом від реалізації та балансовою вартістю активу і визнається у складі прибутку або збитку.

Компанія переглядає ліквідаційну вартість та метод амортизації основних засобів щорічно, а також у випадку значної зміни у очікуваному способі споживання майбутніх економічних вигід, надходження яких пов'язане з активом.

Кожну частину об'єкта основних засобів, собівартість якої є суттєвою стосовно загальної собівартості об'єкта Компанія амортизує окремо.

Основні засоби, що надходять по договорах оренди відображаються за найменшою з двох вартостей – справедливої вартості або приведеної вартості майбутніх орендних платежів з моменту початку оренди за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності.

b. Подальші витрати

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта. Витрати, понесені під час технічного обслуговування та поточних ремонтів, відносяться на витрати періоду по мірі їх виникнення.

c. Амортизація

Компанія застосовує прямолінійний метод нарахування амортизації для основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Амортизація об'єкта починається тоді, коли він стає готовим для використання. Земля, активи, що будуються, та не встановлене обладнання не амортизуються.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Оціночні первинні строки корисного використання груп основних засобів:

Будівлі	до 50 років
Споруди	до 50 років
Машини та обладнання	до 20 років
Транспорт	до 10 років
Інші основні засоби	до 5 років

3.3. Оренда

Компанія є стороною договорів оренди в якості орендаря, а саме:

- земельні ділянки;
- офісні приміщення та склади;
- обладнання.

Оренда визнається, оцінюється та подається відповідно до МСФЗ 16 «Оренда».

Компанія визнає активи та зобов'язання за всіма договорами оренди, застосовуючи винятки, наведені в стандарті з 1 січня 2018 року. Контракти, які не були визначені як оренда згідно МСБО 17 та КТМФЗ 4, не були переоцінені на предмет наявності оренди. Тому визначення договору оренди згідно МСФЗ 16 застосовувалося лише до договорів, укладених або змінених 1 січня 2018 року або після цього.

На дату первісного визнання активи у формі права користування оцінюються за собівартістю, яка включає:

- суму первісного визнання зобов'язання з оренди;
- будь-які орендні платежі, здійснені на дату або до дати початку, за вирахуванням будь-яких стимулів оренди;
- будь-які початкові прямі витрати, понесені орендарем;
- оціночні витрати, які повинен понести орендар під час демонтажу та вилучення базових активів або відновлення ділянки, на якій розташовані активи.

Дата початку оренди - це дата, коли орендодавець надає базовий актив для використання орендарю.

Після дати початку оренди активи у формі права користування оцінюються за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності та коригуються на суму будь-якої переоцінки зобов'язання з оренди. Активи у формі права користування, як правило, амортизуються протягом одного з коротших термінів - або терміну корисного використання активу, або строку оренди на прямолінійній основі. Якщо Компанія має достатню впевненість щодо використання опціону купівлі, активи у формі права користування амортизуються протягом строку корисного використання активів. Амортизація активів у формі права користування розраховується прямолінійним методом протягом їх орієнтовного строку корисного використання наступним чином:

	Строк корисного використання, роки
Земля	1 - 49
Будівлі	1 - 5
Обладнання	1 - 5
Транспортні засоби	1 - 3

Термін оренди, визначений Компанією, включає:

- не скасовуваний період оренди за договором;
- періоди, на які поширюється опціон на продовження оренди, якщо орендар обґрунтовано впевнений, що використає цей опціон;
- періоди, на які поширюється опціон припинення оренди, якщо орендар безперечно впевнений, що цей варіант не буде використовувати.

Зобов'язання з оренди спочатку оцінюються за теперішньою вартістю орендних платежів, які ще не були сплачені на цю дату. Орендні платежі дисконтуються з використанням ставки залучення додаткових позикових коштів на дату початку оренди. Кожен орендний платіж розподіляється між зобов'язанням та витратами на відсотки за зобов'язанням

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

з оренди. Витрати на відсотки за зобов'язанням з оренди визнаються в прибутках чи збитках протягом періоду оренди у складі фінансових витрат.

Зобов'язання з оренди включають чисту теперішню вартість наступних орендних платежів:

- фіксовані платежі (включаючи по суті фіксовані платежі), за вирахуванням дебіторської заборгованості щодо орендних платежів, і
- змінну плату за оренду, яка базується на індексі або ставці, яка була визначена за допомогою показника індексу або ставки при первісному визнанні на дату початку оренди.

В подальшому зобов'язання з оренди обліковується за амортизованою вартістю за методом ефективної процентної ставки. Зобов'язання з оренди переоцінюються в разі зміни майбутніх орендних платежів, що виникають внаслідок зміни індексу або ставки, і коли відбувається зміна оцінки Компанії щодо того, чи буде вона використовувати опціон на подовження строку оренди або припинення дії договору оренди.

Коли зобов'язання з оренди переоцінюються, здійснюється відповідне коригування балансової вартості активів у формі права користування або переоцінка відображається у прибутку чи збитку, якщо балансова вартість активів у формі права користування була зменшена до нуля.

Контракти можуть містити як орендні, так і не орендні компоненти. Компанія розподіляє винагороду в договорі на орендні та не орендні компоненти на основі їх відповідних вартостей.

Орендні платежі виключають змінні витрати, які залежать від внутрішніх і зовнішніх факторів, наприклад, використання енергії, обмеження кількості мото-годин тощо. Такі змінні платежі за оренду не включаються до первісної оцінки зобов'язань з оренди та визнаються безпосередньо у прибутку чи збитку. Компанія вирішила не визнавати активи у формі права користування та зобов'язання з оренди для короткострокової оренди обладнання та іншої оренди, термін якої становить 12 місяців або менше, та оренди малоцінних активів. Виплати, пов'язані з такою орендою, визнаються у прибутках чи збитках на прямолінійній основі.

3.4. Фінансові інструменти

Первісна оцінка та визнання

При первісному визнанні фінансові активи класифікуються як фінансові активи, які оцінюються за амортизованою вартістю (AC), справедливою вартістю, що змінюється через інший сукупний дохід (FVOCI) або справедливою вартістю, що змінюється через прибуток або збиток (FVTPL), відповідно. Усі фінансові активи спочатку визнаються за справедливою вартістю плюс, якщо фінансові активи не відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, витрати на проведення операції, що відносяться до придбання фінансового активу. Справедлива вартість при первісному визнанні найкраще підтверджується ціною угоди.

Фінансові активи – класифікація і подальша оцінка – бізнес-модель

Бізнес-модель відображає спосіб, у який Компанія управляє активами з метою отримання грошових потоків: чи є метою компанії (i) виключно отримання передбачених договором грошових потоків від активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків») або (ii) отримання передбачених договором грошових потоків і грошових потоків, які виникають у результаті продажу активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу»), або, якщо не застосовується ні пункт (i), ні пункт (ii), фінансові активи відносяться у категорію «інших» бізнес-моделей та оцінюються за справедливою вартістю через прибуток чи збиток.

Бізнес-модель визначається для групи активів (на рівні портфеля) на основі всіх відповідних доказів діяльності, яку Компанія має намір здійснити для досягнення цілі, встановленої для портфеля, наявного на дату оцінки. Фактори, які Компанія враховує при визначенні бізнес-моделі, включають: мету і склад портфеля, минулий досвід отримання грошових потоків по відповідних активах, підходи до оцінки та управління ризиками, методи оцінки доходності активів та схему виплат керівникам.

Фінансові активи – класифікація і подальша оцінка – характеристики грошових потоків

Якщо бізнес-модель передбачає утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків або для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу, Компанія оцінює, чи являють собою грошові потоки виключно виплати основної суми боргу та процентів («тест на виплати основної суми боргу та процентів») або

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

«SPPI-тест»). Фінансові активи із вбудованими похідними інструментами розглядаються у сукупності, щоб визначити, чи є грошові потоки по них виплатами виключно основної суми боргу та процентів. У ході такої оцінки Компанія аналізує, чи відповідають передбачені договором грошові потоки умовам базового кредитного договору, тобто проценти включають тільки відшкодування щодо кредитного ризику, вартості грошей у часі, інших ризиків базового кредитного договору та маржу прибутку.

Якщо умови договору передбачають схильність до ризику чи волатильності, які не відповідають умовам базового кредитного договору, відповідний фінансовий актив класифікується та оцінюється за справедливою вартістю через прибуток чи збиток. SPPI-тест виконується при первісному визнанні активу, а подальша переоцінка не проводиться.

Подальша оцінка

Для цілей подальшої оцінки фінансові активи класифікуються за такими категоріями:

- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток,
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід,
- за амортизованою вартістю.

Фінансові активи, що в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю

Після первісного визнання такі активи обліковуються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка та за вирахуванням будь-яких збитків від зменшення корисності. Після первісного визнання резерв очікуваних кредитних збитків (ОКЗ) визнається для фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю, і включається до складу витрат. Фінансові активи Компанії, на які поширюється модель ОКЗ представлені торговою та іншою дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та їх еквівалентами, короткостроковими депозитами. Компанія оцінює ОКЗ та визнає забезпечення під очікувані кредитні збитки на кожну звітну дату. Компанія використовує спрощений підхід, передбачений IFRS 9, до оцінки ОКЗ, при якому застосовується резерв під ОКЗ за весь термін для всієї торгової та іншої дебіторської заборгованості і активів за договором. Виявлені збитки від знецінення щодо короткострокових депозитів і грошових коштів та їх еквівалентів були несуттєвими станом на звітну дату.

Фінансові активи – припинення визнання

Компанія припиняє визнання фінансових активів, коли: (а) активи погашені або права на отримання грошових потоків від активів інакше втратили свою чинність або (б) Компанія передала права на отримання грошових потоків від фінансових активів або уклала угоду про передачу і при цьому: (i) також передала в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням активами, або (ii) Компанія не передала та не залишила в основному всі ризики та вигоди володіння, але припинила здійснювати контроль.

Контроль вважається збереженим, якщо контрагент не має практичної можливості повністю продати актив непов'язаній стороні без внесення додаткових обмежень на перепродаж.

3.5. Принципи визначення справедливої вартості

Справедлива вартість є ціною, яка була б отримана за продаж активу або виплачена за передачу зобов'язання в рамках звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки.

Оцінка за справедливою вартістю передбачає, що операція з продажу активу або передачі зобов'язання відбувається або на основному ринку для даного активу чи зобов'язання; або в умовах відсутності основного ринку, на найбільш вигідному ринку для даного активу чи зобов'язання.

Справедлива вартість активу або зобов'язання оцінюється з використанням припущень, які використовувалися б учасниками ринку при визначенні ціни активу або зобов'язання, при цьому передбачається, що учасники ринку діють в своїх кращих інтересах.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Всі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається у фінансовій звітності, класифікуються за ієрархією джерел справедливої вартості, що подана нижче, на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому:

- Рівень 1: ринкові котирування (без коригувань) ідентичних активів або зобов'язань на активних ринках;
- Рівень 2: моделі оцінки, для яких всі вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначення справедливої вартості, відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та базуються прямо або опосередковано на ринкових даних;
- Рівень 3: моделі оцінки, які використовують вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначення справедливої вартості, відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та відсутні у відкритому доступі.

Для активів і зобов'язань, які переоцінюються у фінансовій звітності на періодичній основі, Компанія визначає необхідність їх переміщення між рівнями джерел ієрархії, повторно аналізуючи класифікацію (на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є значними для оцінки за справедливою вартістю в цілому) на кінець кожного звітного періоду.

3.6. Запаси

Запаси оцінюються за найменшою з двох оцінок: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Запаси відображаються за чистою вартістю реалізації у випадку, якщо на дату балансу їх ціна знизилася або вони втратили первісно очікувану Компанією економічну вигоду. При продажі запасів, їх відпуску у виробництво або при іншому вибутті їх оцінка здійснюється за методом середньозваженої собівартості.

3.7. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти складаються з готівки в касі, коштів на поточних рахунках у банках і депозитів до запитання, або зі строками погашення до трьох місяців.

Грошові кошти та їх еквіваленти первинно визнаються за справедливою вартістю та в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю із застосуванням методу ефективної відсоткової ставки.

3.8. Торгова дебіторська заборгованість

Торгова та інша дебіторська заборгованість первісно визнається за справедливою вартістю і у подальшому оцінюється за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки, за вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки.

3.9. Фінансові допомоги видані

Фінансові допомоги видані первісно визнаються за справедливою вартістю і у подальшому оцінюються за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки за вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки. У разі надання позики з невизначеним терміном погашення (позика на вимогу), Компанія оцінює строк такої позики на основі власних очікувань щодо її погашення.

Після первісного визнання надані фінансові допомоги оцінюються за амортизованою вартістю через прибуток чи збиток.

Компанія визнає різницю між номінальною вартістю наданої безвідсоткової позики за ставкою нижче ринкової та її номінальною вартістю у складі Додаткового капіталу, якщо позика надана пов'язаним сторонам, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника (зокрема, компаніям Групи).

У разі надання безповоротної фінансової допомоги пов'язаним сторонам, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника, Компанія відображає таку допомогу у якості зменшення Додаткового капіталу. У разі надання безповоротної фінансової допомоги третім сторонам та іншим пов'язаним сторонам, Компанія відображає витрати в складі інших операційних витрат.

Фінансові доходи від амортизації дебіторської заборгованості з наданих позик відображаються у складі фінансових доходів.

3.10. Зменшення корисності

а. Фінансові активи

Компанія розраховує ОКЗ та визнає чисті збитки від знецінення фінансових активів на кожну звітну дату. Компанія застосовує спрощений підхід МСФЗ 9 для розрахунку очікуваних кредитних збитків, який використовує резерв очікуваних збитків протягом усього періоду для торгівельної дебіторської заборгованості. ОКЗ протягом всього періоду

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

- це ОКЗ, який є результатом усіх можливих подій дефолту протягом очікуваного періоду фінансового інструменту. Розрахунок ОКЗ відображає: (i) неупереджену та зважену за ймовірністю суму, яка визначається шляхом оцінки діапазону можливих результатів, (ii) вартість грошей у часі та (iii) всю обґрунтовану та підтверджену інформацію, яка доступна без зайвих витрат та зусиль, наприкінці кожного звітного періоду про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх умов.

Для тестування всіх інших фінансових активів на предмет знецінення Компанія застосовує звичайний підхід. При застосуванні звичайного підходу Компанія розподіляє фінансові активи на наступні категорії:

- активи, по яким не було суттєвого зростання кредитного ризику;
- активи, по яким було суттєве зростання кредитного ризику.

Для фінансових активів, по яким не було суттєвого зростання кредитного ризику після первісного визнання, Компанія визнає резерв під дванадцятимісячні очікувані кредитні збитки, які є частиною очікуваних кредитних збитків за весь період, тобто очікувані кредитні ризики, що виникають у наслідок всіх можливих випадків дефолту, що можливі протягом дванадцяти місяців після звітної дати.

Для фінансових активів, по яким відбулося суттєве зростання кредитного ризику на індивідуальній чи груповій основі Компанія визнає резерв під очікувані кредитні ризики на весь термін, тобто очікувані кредитні ризики, що виникають у наслідок всіх можливих випадків дефолту протягом усього терміну дії фінансового інструмента

Станом на кожну звітну дату Компанія оцінює наявність значного збільшення кредитного ризику по фінансовим активам на основі аналізу зміни ризику виникнення дефолту. При оцінці зміни кредитного ризику Компанія застосовує професійне судження.

Для нарахування резерву кредитних збитків Компанія розподіляє фінансові активи на наступні категорії згідно спільних характеристик кредитного ризику:

- фінансові активи, отримані від сторонніх контрагентів
- фінансові активи, отримані від пов'язаних сторін.

Нарахування резерву кредитних збитків для фінансових активів, отриманих від сторонніх контрагентів, здійснюється на індивідуальній та на груповій основі. Нарахування резерву на індивідуальній основі здійснюється на основі аналізу заборгованості по окремих дебіторах. Сума резерву, нарахована на груповій основі, коригується на суму резерву, розрахованого на індивідуальній основі. Нарахування резерву кредитних збитків на груповій основі здійснюється на основі коефіцієнтів, що залежать від кількості днів прострочення оплати. Аналіз фінансових активів щодо зменшення їх корисності здійснюється на кінець кожного звітного періоду. При аналізі фінансових активів щодо зменшення їх корисності Компанія враховує статистичні дані про прострочену дебіторську заборгованість за останні 2 роки, враховує макроекономічні чинники, які можуть вплинути на майбутні кредитні збитки та визначає відсоток резерву під кредитні збитки по групах дебіторської заборгованості.

Нарахування резерву кредитних збитків для фінансових активів, отриманих від пов'язаних сторін, здійснюється на індивідуальній основі. Нарахування резерву кредитних збитків на індивідуальній основі здійснюється на основі коефіцієнтів, що залежать від кількості днів відстрочення оплати. Компанія розраховує коефіцієнти на основі міжнародних кредитних рейтингів ризику настання дефолту та виходу з дефолту за фінансовими інструментами, які мають зрівняний рівень кредитного ризику. Аналіз фінансових активів щодо зменшення їх корисності здійснюється на кінець кожного звітного періоду.

b. Нефінансові активи

На кожну звітну дату Компанія переглядає балансову вартість нефінансових активів, інших ніж запаси, що оцінюються за первісною вартістю за мінусом накопиченої амортизації з метою визначення чи існує будь-яке свідчення того, що ці активи зазнали збитку від зменшення корисності. За наявності такого свідчення Компанія оцінює суму відшкодування відповідного активу для визначення розміру збитку від знецінення.

Збиток від зменшення корисності визнається, якщо балансова вартість активу чи одиниці, що генерує грошові кошти, перевищує його суму відшкодування. Одиниця, що генерує грошові кошти - це найменша ідентифікована група активів, яка генерує грошові потоки, які значною мірою не залежать від інших активів та груп. Збитки від зменшення

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

корисності відображаються у складі прибутку чи збитку. Збитки від зменшення корисності одиниць, що генерують грошові потоки, розподіляються спочатку для зменшення балансової вартості будь-якого гудвілу, що належить до одиниці, а потім для зменшення балансової вартості інших активів у підрозділі (групі одиниць) на пропорційній основі.

Сума очікуваного відшкодування являє собою більшу з величин: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж та вартості використання. При проведенні оцінки вартості використання сума очікуваних майбутніх грошових потоків дисконтується до їхньої теперішньої вартості з використанням ставки дисконту до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та характерні для активу ризику.

с. Сторнування збитків від зменшення корисності

Збитки від зменшення корисності, визнані у попередніх періодах, оцінюються на кожну звітну дату на предмет будь-яких ознак того, що збиток зменшився або більше не існує. Збиток від зменшення корисності зменшується, якщо є якісь ознаки того, що збитки від зменшення корисності, визнані в попередні періоди для активу можуть більше не існувати або можуть бути зменшені, а в оцінках, що використовуються для визначення відшкодованої суми, відбулися зміни. Збиток від зменшення корисності зменшується лише в тій мірі, в якій балансова вартість активу не перевищує балансову вартість, яка була б визначена за вирахуванням зносу або амортизації, якщо б не було визнано збитків від зменшення корисності.

3.11. Власний капітал

Зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал та нерозподілений прибуток (непокритий збиток) класифікуються як власний капітал.

3.12. Кредити банків та інші позики

Зобов'язання за кредитами банків та іншими позиками при первісному визнанні оцінюються за справедливою вартістю активів (грошових коштів), отриманих в обмін на відповідний фінансовий інструмент, за вирахуванням витрат на операцію. Після первісного визнання заборгованість за отриманим кредитом (позикою) оцінюється за амортизованою вартістю.

Компанія визнає різницю між номінальною вартістю отриманої безвідсоткової позики за ставкою нижче ринкової та її номінальною вартістю у складі Додаткового капіталу, якщо позика отримана від пов'язаних сторін, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника (зокрема, компанії Групи).

У разі отримання безповоротної фінансової допомоги від пов'язаних сторін, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника, Компанія відображає таку допомогу у якості збільшення Додаткового капіталу. У разі отримання безповоротної фінансової допомоги від третіх сторін та інших пов'язаних сторін, Компанія відображає доходи в складі Інших операційних доходів.

Фінансові витрати від амортизації кредиторської заборгованості з отриманих позик відображаються у складі фінансових витрат.

3.13. Торгова та інша кредиторська заборгованість

Торгова та інша кредиторська заборгованість визнається в момент виконання контрагентом контрактних зобов'язань і обліковується за амортизованою вартістю з використанням ефективної процентної ставки.

3.14. Аванси отримані

Отримані аванси відображаються за первісно отриманими сумами.

3.15. Податки

Податок на прибуток

Податок на прибуток відображається у фінансовій звітності відповідно до вимог законодавства, яке було чинним або по суті чинним на кінець звітного періоду. Витрати з податку на прибуток включають поточні податки та відстрочене оподаткування та відображаються у складі прибутку чи збитку за рік, якщо тільки вони не мають бути відображені в іншому сукупному доході або безпосередньо у складі капіталу у зв'язку з тим, що вони стосуються операцій, які також відображені у цьому самому або іншому періоді в іншому сукупному доході або безпосередньо у складі капіталу.

Поточний податок – це сума, що, як очікується, має бути сплачена податковим органам або ними відшкодована стосовно оподатковуваних прибутків чи збитків за поточний та попередні періоди.